Algemene Beschouwingen

Voorzitter, geachte aanwezigen,

Stelt u zich een klaslokaal voor, vol kinderen met verwachtingsvolle gezichten, klaar om de wereld te ontdekken. Deze kinderen hebben dromen, talenten, een eindeloze nieuwsgierigheid. Maar wat als ik u vertel dat hun toekomst niet wordt bepaald door hun talenten, hun inzet, hun dromen, maar door hun postcode of het inkomen van hun ouders? Dit is de harde realiteit van ons huidige onderwijssysteem. **En dat raakt mij diep.** Want wat is een samenleving waard als zij niet ieder kind een eerlijke kans geeft?

De feiten liegen niet. In Nederland is 1 op de 3 vijftienjarigen functioneel analfabeet. Van de 26 EU-landen staan we op een **beschamende** 21e plaats qua leesvaardigheid. In een welvarend land als het onze, zou dit niet mogen gebeuren. Toch laten we onze kinderen in de steek als het gaat om basisvaardigheden zoals lezen en schrijven. De kloof groeit: jaarlijks wordt bijna 300 miljoen euro uitgegeven aan schaduwonderwijs – bijlessen en examentrainingen, beschikbaar voor wie het kan betalen. De realiteit is dat kinderen van rijke ouders extra hulp krijgen, terwijl anderen achterblijven. Zo versterken we de ongelijkheid in ons onderwijssysteem.

Dan is er nog de vroege selectie. Al op twaalfjarige leeftijd, nauwelijks uit de basisschool, worden kinderen in hokjes gestopt – vmbo, havo, vwo – alsof ze al weten wat hun toekomst moet zijn. Maar kinderen ontwikkelen zich op hun eigen manier, in hun eigen tempo. **Waarom geven we ze niet de tijd om te ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen?**

Voorzitter, dit zijn geen getallen op papier; dit raakt de kern van onze samenleving. En hier, in deze raad, hebben wij de kans om onze verantwoordelijkheid te nemen.

We hebben misschien geen directe invloed op het onderwijssysteem, maar we hebben wél de middelen om verschil te maken. Met deze motie die we vandaag indienen kunnen we werken aan onderwijsgelijkheid door te zorgen voor ondersteuning in taal- en leesvaardigheid. We kunnen ervoor zorgen dat kinderen die nu geen eerlijke start krijgen, een extra steuntje in de rug vinden in de bibliotheek. Voorleescoaches zijn geen luxe, ze zijn essentieel. Taal opent deuren, geeft kinderen een stem, en biedt ze een kans om volwaardig mee te doen. Daarom dien ik deze motie in samen met gl en cu, zodat we de voorleescoaches kunnen behouden en de bibliotheek een krachtige basis kunnen maken voor gelijke kansen.

ieder kind in Culemborg moet kunnen dromen, groeien en zijn weg vinden, ongeacht zijn achtergrond. Dat is onze opdracht, ons doel, en de kern van deze motie.

Ik sluit af graag af met een gedicht van Toon Hermans:

"Laat me in de zon,
laat me in de regen,
laat me in de wind en in de kou,
ik wil groeien, ik wil leven,
ik wil dromen zoals jij en zoals jou."

Constaterende dat:

- De bibliotheek een essentiële rol speelt in het bevorderen van leesvaardigheid en kansengelijkheid onder jongeren in Culemborg;
- Bezuiniging op de uren van de voorleescoaches negatieve effecten heeft op de ondersteuning van kwetsbare kinderen;
- De rijksoverheid werkt aan een wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB), waarmee bibliotheken een wettelijke zorgplicht krijgen en financiële ondersteuning wordt verstrekt via een specifieke uitkering, zoals aangegeven in de Septembercirculaire 2024;
- Voor de jaren 2025 en 2026 een bedrag van 100.000 euro per jaar beschikbaar wordt gesteld aan de gemeente Culemborg ter versterking van het bibliotheekstelsel en voorbereiding op de zorgplicht;

Overwegende dat:

- De inzet van leescoaches voor de doelgroep van 0-12 jaar van groot belang is voor hun taalontwikkeling en toekomstkansen;
- Een deel van de eerder toegekende middelen kan bijdragen aan het herstel van de bezuinigde 14 uur voorleescoaching;
- Het resterende bedrag in overleg met de bibliotheek kan worden ingezet voor andere noodzakelijke voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de verhuizing naar de Barbarakerk of andere voorzieningen ter versterking van de bibliotheekfunctie in Culemborg;

Verzoekt het college:

- Een bedrag van 100.000 euro per jaar voor zowel 2025 als 2026 uit de septembercirculaire beschikbaar te stellen in de Voorjaarsrapportage 2025 ten behoeve van de bibliotheek;
- Dit bedrag specifiek in te zetten voor het herstellen van de 14 uur voorleescoaching voor de doelgroep van 0-12 jaar;
- Het resterende bedrag in overleg met de bibliotheek te besteden aan andere prioriteiten, zoals de verhuizing naar de Barbarakerk of andere voorzieningen ter voorbereiding op de gemeentelijke zorgplicht;
- En hierover te rapporteren aan de raad voor 1 juli 2025.

en gaat over tot de orde van de dag.